

PERIOADA INTERTESTAMENTALA

Cand Dumnezeu a transmis mesajul Sau final prin Maleahi, El a facut o pauza de aproape patru sute de ani in cadrul comunicatiilor Sale prin intermediul omu-lui. Urmarea a fost o tacere asurzitoare Tn cadrul revelatiei divine.

Cum era ?i de asteptat, tacerea lui Dumnezeu a dat nastere la o sumedenie de teorii privitoare la natura Sa. Unii poate ar fi pretins ca El sa actioneze cum a actionat dintotdeauna. Altii ar fi sustinut ca omul este prea pac&tos ca sa poata auzi vreun mesaj din partea fii Dumnezeu (aceasta este Tntotdeauna o absurditate, deoarece *orice* pacat este un afront adus lui Dumnezeu si daca n-ar fi fost harul Sau, Dumnezeu nu ar fi comunicat cu nici o persoana sau generate *anterior* perioadei lui Maleahi si, desigur, dupa aceea). Apoi ar mai fi unii care ar sustine, cu destula tarie, ca lipsa de credinta a omului a fost cauza tacerii si aparentei inactivitati ale lui Dumnezeu.

Nici una din aceste teorii nu va fi tinut Tnsa cont de omniscienta si suveranitatea lui Iehova Dumnezeu. Dragostea Sa hotarata, cuprinsa tn cadrul legamantului (Tn ebraica *hesed*) stabilise deja rraietoria Sa. Aceasta lunga tacere s-a tnscri In pla-nul Sau etern. El vorbise de multe ori si printr-o mare diversitate de oameni, dar acum El Se preg&tea sa rosteasca eel mai puternic si mai maret cuv&nt al Sau adresat omenirii: Isus. O pauz& - lunga si binepre-cizata - avea rolul de a sublinia aceasta revelatie de proportii monumentale.

Caile lui Dumnezeu sunt, negresit, de nepatruns pentru om. „Ci cat sunt de sus cerurile fata de pamant, at&st sunt de sus caile Mele fata de c&sil&e voastre si g&ndurile Mele fata de g&ndurile voastre" (Is. 55:9). Dar Arhitectul acestui univers nu este lip-sit de ordine si simetrie Tn lucrarea Sa, chiar Tn relatiile Sale cu funtele omene&sti limitate si supuse schimba&yii. Uneori aceasta ordine se poate discerne.

O scurta trecere in revista a modului Tn care Dumnezeu a venit Tn ajutorul omului Tn anii cuprin&ti de cronica Vechiului Testament este de mare foios, caci se poate deslusj un tipar consecvent de actiune, consemnat sub inspiratia Duhului Sfânt. O atare consecventa Tn trecut arunca iumina asupra lucrarilor lui Dumnezeu Tn perioada supranumita Intertestamentala.

Doua lucruri se pot remarca din start. Mai Tnt&i, Dumnezeu in general a desem-nat sau a permis sa se iveasca *o situatie disperata* Tnaint&e de a-S. i prezenta mesajui sau de a aduce izbavirea Sa. In al doilea rand, Tntotdeauna El a chemat *un slujitor credincios* care „sa stea la spartura,⁷⁷ mijlocind inaint&ea Sa pentru popor (Ez. 22:30), fiind agentul Sau prin care si-a desfasurat lucrarea.

Sa ejeaminam o clipa conditiile groaz-nice ce dominau societatea antediluvian a. Dumnezeu Si-a exprimat regretul ca 1-a cre&at pe om (Gen. 6:6). Pe fundalul acestei situatii Tntunecat& si aparent lipsite de spe-ranta, Biblia declara: „Dar Noe a gasit har Tn ochii lui Dumnezeu" (Gen. 6:8). As>adar avem o situatie disperata si, Tn acela&si timp, slujitorul credincios al lui Dumnezeu.

Acest tipar s-a repetat Tn cazul lui Avraam, cand Dumnezeu a chemat afara din restul omenirii cufundate Tn mandric si idolatrie un popor ales. Apoi tiparul re-apare Tn cazul lui Iosif, prin care Dumnezeu izbaveste Israelul de foamete. ?i tiparul continua cu Moise, un alt izbavi-tor, care s-a ivit la momentul potrivit ca sa scape poporul lui Dumnezeu din Tmpre-jurari apai&ent imposibil de Tnvins. Aceeasi tema strabate cartea Judecatori, continuand sa se manifeste Tn viata unor persoane cum au fost Estera si Neemia.

In fiecare din aceste exemple, si Tn altele asemanatoare, a trebuit sa se demon-streze cat de zadarnice au fosi eforturile omului, Tnaint&e ca sa intervina Dumnezeu. Istoria consemnata a Perioadei Inter-

testamentale ne Tndreapta
privirile spre o
experienta similara. Se pare cS
Dumnezeu a permis poporului
Sau, evreii, sa-si epuizeze
resursele si sa fie adusi Tntr-o
noua situatie disperata, Tnainte
ca El sa fi adus in lume pe
Slujitorul Sau eel mai credincios,
singurul desavarsit - adica pe
Fiul Sau, Isus Cristos.

captivitatea babiloneana pentru a
elimina orice urma de

PERIOADA AVUTA IN VEDERE

Daca redactarea cartii
Maleahi s-a incheiat in anul 397
T.Cr., atunci perioada analizata
de noi in cadrul acestui articol a
inceput in acest punct si a
continuat pana la vestirea de
catre inger a nasterii lui Ioan
Botezatorul (Luca 1:11-17). Pe
tot parcursul acestui interval de
patru sute de ani n-au fost nici
profeti, nici scriitori inspirati
care sa redea revelatia divina.

Şase subdiviziuni istorice ale
acestei perioade se pot distinge.
Era persana, care de fapt a
inceput cu mult inainte, Tn anul
536 i.Cr., dar a coincis cu
Perioada Intertestamentala din
397 pana Tn 336 i.Cr.; Era Elena
(336-323 I.Cr.); Era Egipteana
(323-198 i.Cr.); Era Siriana (198-
165 i.Cr.); Era Macabeilor (165-
63 i.Cr.); si Era Romana (63-4
T.Cr.). Studiul de fata va fi
prezentat Tn ordine cronologica,
Tn functie de aceste sase
subdiviziuni. In cadrul fiecarui
segment vom acorda atentie
situatiei istorice si evolutiilor pe
plan religios.

ERA PERSANA (397-336 i.Cr.)

Situatia pe plan istoric

Dupa cum am subliniat, persii
au constituit forta dominanta Tn
Orientul Mijlociu Tnca din anul
536 T.Cr. Dumnezeu S-a folosit
de persi pentru a izbavi Israelul
din captivitatea babiloneana
(Dan. 5:30, 31).

Persii au avut o atitudine
toleranta fata de ramasita de
evrei din Palestina, pana cand
rivalitatile interne legate de
postul cu mare putere politica a
marelui preot a dus la
distrugerea partiala a
Ierusalimului de catre
guvernatorul persan. Altminteri
poporul evreu a fost lasat Tn pace
Tn aceasta perioada.

Evolutiile pe plan religios

Dumnezeu S-a folosit de

idolatrie din mijlocul poporului Sau. Astfel evreii au revenit la Ierusalim cuprinsi de un nou respect fata de Scripturi, Tn special fata de legea lui Moise. De asemenea ei au dobandit o profunda Tntelegere a notiunii teologice de monoteism. Aceste doua influente s-au manifestat Tn continuare Tn timpul perioadei intertestamentale.

Aparitia *sinagogii* ca centru local de Tnchinaciune se situeaza Tn aceasta perioada. *Scrbi* („carturarii”) au devenit foarte important! pentru interpretarea Scripturilor Tn slujbele din sinagogi. Deja Tn - vremea cand S-a nascut Isus sinagoga dobandise un grad superior de organizare, fiind larg raspandita Tn toate comunitatile evreiesti din lume.

O alta evolutie care a afectat raspandirea evangheliei Tn perioada Noului Testament a aparut catre sfarsitul domniei persane. In Samaria s-a infiintat un templu, prin care s-a stabilit o forma de Tnchinare ce a rivalizat cu iudaismul. Evenimentul acesta a dus, Tn cele din urma, la separarea sociala si religioasa a samaritenilor de iudei.

ERA ELENA (336-323 i.Cr.)

Situatia pe plan istoric

Alexandru cel Mare, Tn multe priviri cel mai mare cuceritor din toate timpurile, a fost personajul central al acestei scurte perioade. El a cucerit Persia, Babilonul, Palestina, Siria, Egiptul si vestul Indiei. Desi a murit la varsta de numai treizeci si trei de ani, dupa ce a guvernat Grecia doar treisprezece ani, influenta sa a dainuit multa vreme dupa moartea sa.

Evolutii pe plan religios

Dorinta viu exprimata de Alexandru a fost sa Tntemeieze un imperiu mondial, cu limba, obiceiuri si civilizatie unite. Sub influenta sa, lumea a Tnceput sa vorbeasca si s-a studiat limba greaca. Acest proces de elenizare a cuprins si adoptarea culturii si religiei eiene Tn toate colturile lumii. Elenismul a devenit foarte popular, dainuind pana Tn perioada Noului Testament, fiind promovat de romani.

Conflictul care s-a nascut

Tntre iudei si influenta elenismului asupra culturii si

religiei lor a fost îndelung şi
aprig. Deşi limba greacă a fost
suficient de răspândită prin anul
270 î.Hr. pentru a facilita tradu-
cerea în greacă a Vechiului
Testament (Septuaginta), iudeii
credincioşi s-au împotrivit cu
înverşunare politeismului pagan
al epocii.

ERA EGIPTEANĂ (323-198
î.Hr.)

Situaţia pe plan istoric

La moartea lui Alexandru în
323 î.Hr., împărăţia grecă s-a
împărţit în patru segmente sub
conducerea a patru generali:
Ptolemeu, Lisimah, Casandru şi
Seleucus. Acestea au fost cele
„patru împăraţi” ce au luat locul
„cornului mare” (Dan. 8:21, 22).

Ptolemeu Soter, întemeietorul
dinastiei ptolemaice, a primit
Egiptul şi curând a ajuns să
domine Israelul învecinat. La
început el s-a purtat aspru cu
evreii, dar către sfârşitul domniei
sale şi apoi în timpul domniei
succesorului său, Ptolemeu
Philadelphus, evreii au fost trataţi
omeneşte. În această perioadă s-a
efectuat traducerea în greacă a
Vechiului Testament, denumită
Septuaginta.

Evreii au prosperat până către
sfârşitul dinastiei Ptolemaice,
când s-au izbucnit conflicte
dintre Egipt şi Siria. Israelul a
fost din nou prins ca într-un
cleşte, între două puteri majore.
Când sirienii au învins Egiptul
în batalia de la Panion din anul
198 î.Hr., Iudeea a fost anexată
Siriei.

Evoluţiile pe plan religios

Politica de toleranţă adoptată
de Ptolemei, în virtutea căreia
iudaismul şi elenismul au
coexistat paşnic, a fost peri-
culoasă pentru credinţa iudaică.
Astfel s-au statornicit două stări
de lucruri: mai întâi s-a infiltrat
influenţa greacă şi apoi, aproape
neobservat, a avut loc o
asimilare a modului de viaţă
elen.

Accentul pus de elenism pe
frumuseţe, formă şi mişcare i-a
determinat pe evrei să neglijeze
ritualurile religiei iudaice, care,
pe plan estetic, au devenit
neapetisante. Astfel închinarea a
fost influenţată negativ,
capătând mai mult un aspect
exterior, decât interior -
trăsătură ce avea să domine

în vremea îndelungată a iudaismului.

Şi astfel s-au conturat două
partide reli-

gioase: partidul elenist, cu accente pro-siriene, si eel al iudeilor ortodocsi, Tn special Hasidimii sau „Cucernicii” (predece-sorii fariseilor). Lupta pentru putere dintre aceste doua grupari a dus la polarizarea iudeilor pe plan politic, cultural si religios. Acest conflict a stat la baza atacului lansat de Antioh Epifanul Tn 168 T.Cr.

facea altceva decat sa pregateasca terenul pentru venirea adevaratului Izbavitor.

ERA SIRIANA (198-165 t.Cr.)

Situatia pe plan istoric

Sub domnia lui Antioh eel Mare si aceea a succesorului sau Seleucus Philo-pater, iudeii, desi supusi unui tratamenl aspru, au fost lasati sa-si mentina un grad de guvernare autohtona, sub autoritatea marelui preot. Toate au decurs normal, pana cand partidul elenist s-a hotarat sa-si impuna candidatul favorit, lason, la functia de mare preot, Tniocuindu-1 astfel pe Onis III, marele preot preferat de iudeii ortodocsi, realizand acest lucru prin mituirea succesorului lui Seleucus, Antioh Epifanul. Aceasta a declansat un conflict, sol-dat, Tn cele din urma, cu sosirea sa la Ierusalim, Tntr-o stare de cumpiita furie.

In anul 168 T.Cr., Antioh a lansat o cam-panie de distrugere a tuturor trasaturilor caracteristice ale credintei iudaice. Astfel a interzis toate jertfele, a scos Tn afara legii ritualu! circumciziei si a anulat respectarea sabatului si a sarbatorilor iudaice. Iudeii au fost obligati sa manance carne de pore si sa aduca jertfe idolilor. Ultimul sau sacri-legiu, care i-a atras caderea, a fost profa-narea Sfintei Sfintelor prin construirea unui altar si aducerea de jertfe lui Zeus. Multi evrei ?i-au pierdut viata Tn prigoanele ce au izbucnit.

Poate ca trebuie sa ne reamintim, Tn acest punct, despre modul lui Dumnezeu de a proceda. Astfel El creaza sau Tnga-duie aparitia unei siluatii disperate, dupa care cheama un slujitor special, deosebit de credincios. Dar omul adesea Tncearca sa se salveze singur, reusind/aparenl, dar in cele din urma sfarsind tntr-o stare mai rea decat .Tnainte. Or, tocmai asa urmau sa se petreaca lucrurile Tn viata popomlui lui Dumnezeu, evreii. Dumnezeu nu

Evolutiile pe plan religios

Dupa cum se poate vedea din evolutiile religioase ale acestei perioade, religia iudaica s-a scindat, din pricina elenismului. S-au pus astfel bazele Tnfiintarii unei grupari de factura ortodoxa, avand in frunte, eel mai adesea, carturari sau scribi, numiti ulterior farisei, si o factiune mai pragmatica, asociata mai mult sau mai putin cu functia marelui preot. Conceptia care a stat la baza acestei grupari a dus, ulterior, la aparitia saducheilor.

ERA MACABEILOR (165-63 i.Cr.)

Situatia pe plan istoric

Un preot varstnic pe nume Matatias, descendent al casei lui Hasmon, traia, impreuna cu cei cinci fii ai sai, in satul Modein, situat la nord-vest de Ierusalim. Cand un slujbas, sirian a incercat sa impuna jertfele pagane in satul Modein, Matatias s-a rasculat, omorand un iudeu ratacit care a adus aceste jertfe, si ucigandu-l pe oficialul sirian, dupa care a fugit in munti impreuna cu familia sa. Mii de evrei credinciosi i s-au alaturat, Tnscriind una din cele mai nobile file din istoria poporului lui Dumnezeu prin ravna si gelozia sfanta cu care au tinut cu orice pret sa apere onoarea lui Dumnezeu.

Dupa moartea lui Matatias trei din fiii sai au continuat revolta lansata de tatal lor, in ordinea urmatoare: Iuda, supranumit Macabeu (166-160 i.Cr.), Ionatan (160-142 i.Cr.) si Simon (143-134 i.Cr.). Oamenii acestia au reputat victorii rasunatoare, astfel incat pana la data de 25 decembrie 165 T.Cr. au recucerit Ierusalimul, curatind templul si restabilind inchinarea. Aceste evenimente se serbeaza pana in ziua de astazi de catre evrei in cadrul sarbatorii Hanuca (sau Praznicul Innoirii Templului).

Luptele au continuat in zonele rurale ale Iudeii, in contextul unor incercari zadarnice din partea Siriei de a-i infrange pe Macabei. In cele din urma, sub conducerea lui Simon, evreii si-au dobandit independent (142 i.Cr.). Timp' de aproape șaptezeci de ani ei au avut parte de independents, sub domnia dinastiei Hasmoneilor, dintre

care cei mai nobili lideri au tostit

Hircanus (134-104 i.Cr.) si Alexandru Ianeus (102-76 i.Cr.).

Evolutiile pe plan religios

Cea mai insemnata evolutie pe plan religios in aceasta perioada s-a constituit in urma puternicei divergente de opinie rele-ritoare la functia de rege si la cea de mare preot in Iudeea. De-a lungul a sute de ani postul de mare preot a dobandit evidente nuante politice, accentul nemaifiind pus pe respectarea legii ca acesta sa fie un descendent al lui Aaron, ci pe capacitatile sale politice. Dar iudeii ortodocsi s-au opus cu feroare acestei tendinte, pe care au condamnat-o din rasputeri. Cand Ioan Hircanus a devenit guvernator si mare preot al Israeiului, a cucerit Transiordania si Idumeea si a distrus templul din Samaria. Forta sa si bunul nume de care s-a bucurat in popor l-au determinat sa-si aroge titlul de rege. Numai ca acest lucru a atras asupra sa o aspra condamnare a iudeilor ortodocsi, care intre timp dobandisera denumirea de farisei. Acestia nu recunosteau nici un rege decat daca descindea direct din spita lui David. Or, evident, Hasmoneii nu indeplineau aceasta cerinta esentiala.

Cei care se opuneau fariseilor, sustinandu-i, in schimb, pe Hasmoneii, s-au numit saduchei. Aceasta denumire si-a facut aparitia in timpul domniei lui Ioan Hircanus, care a devenit el insusi un saducheu.

ERA ROMANA (63-4 i.Cr.)

Situatia pe plan istoric

Independenta evreilor a luat sfarsit in anul 63 i.Cr., cand Pompei din Roma a cucerit Siria, invadand si Israelul. Aristobul II, pretinzandu-se rege al Israeiului, nu i-a ingaduit insa lui Pompei sa intre in Ierusalim. Furios, liderul roman a cucerit cetatea prin forta armata, micșorand teritoriul lui Iuda. Eforturile Israeiului de a scutura jugul asupririi se soldasera pentru un timp cu o izbanda, dar acum orice speranta parea definitiv pierduta.

Antipater Idumeul a fost numit in functia de procurator al Iudeii de catre Iulius Cezar in anul 47 i.Cr. Irod, fiul lui

Antipater, a devenit în cele din urmă rege al evreilor prin anul 40 î.Cr.

Deși Irod, supranumit eel Mare, a conceput și executat proiectul de zidire a unui nou templu la Ierusalim, în realitate a fost un elenist infocat, fiind urât de familia Hasmoneilor. Irod i-a ucis pe toți descendenții Hasmoneilor, ba chiar și pe soția sa, Mariane, nepoata lui Ioan Hircanus. Apoi a trecut la asasinarea celor doi fii ai săi prin Mariane, Aristobulus și Alexandra. Acesta a fost personajul care a ocupat tronul Iudeii când s-a născut Isus în Betleem. Iată în ce situație disperată și întințecată zăcea poporul lui Dumnezeu!

Evoluțiile pe plan religios

Apariția fariseilor și a saducheilor a fost consemnată deja. Înainte de a trece la analizarea altor trei partide importante, se cuvine să ne ocupăm mai pe larg de aceste două grupări însemnate.

(1) *Fariseii* s-au numit așa în prima parte a domniei lui Ioan Hircanus, sensul termenului fiind acela de „separatisti.” Fariseii depindeau în mare măsură de carturari (scribi), fiind loiali legii și religiei lui Iehova. Accentul pus de ei asupra alipirii fără compromisuri de Scripturi a condus în cele din urmă la un atașament deosebit de puternic față de „legea orală” sau Mișna, care încerca să aplice legea scrisă la viața de toate zilele.

(1) *Saducheii* au împrumutat acest nume de la *Zadochiti* sau, după alții, de la termenul ebraic *tsaddik*, însemnând „neprihanit.” Dacă fariseii erau în strânsă legătură cu carturarii, saducheii erau foarte apropiați de marele preot. Se pare că preoții au manifestat un atașament sporit față de aspectele sociale, politice și pământești ale funcției lor. Aceasta concepție era pe placul multora dintre liderii evrei cu pro-nuntate tendințe sociale.

Deși inferior numeric fariseilor, saducheii faceau, în marea lor majoritate, parte din familiile înstărite, cu mare influență, ale preoților, ce

alcatuiau aristocrația națiunii evreiești. În opinia acestora, trebuia trasă o linie clară de demarcație între legea lui Dumnezeu și arena politică a națiunii. Cu alte cuvinte, ei nu vedeau nici o lega-

tura Tntre nevoia de sfintenie ?i destinul neamului. Religia era religie, iar politica political Prin urmare, ei manifestau o doza mare de scepticism fata de farisei, consi-derandu-i retrograzi, irelevanti si fanatici.

(3) *Irodienii* au aparut in timpul erei romane (Mat. 22:16). Ei s-au constituit intr-un partid politic, avSnd ca scop principal promovarea cauzei guvernului lui Irod. Probabil la baza atitudinii lor a stat teama de guvernul roman sj posibilitatea distrugerii totale a natiunii ce ar fi rezultat dintr-un act de revolta din partea evreilor. Irodienii erau adepti precumpanitori ai elenismului, opusi fariseilor si accentului pus de acestia pe separatie.

(3) *Zilotii* (sau „Cananienii,” ternien derivat din aramaicul *kanna'ah*, „zelos” -(Xanaaniti” tn traducerea NKJV a Noului Testament) erau un alt partid politic, aflat insatn diametrala opozitie fat&de irodieni. Ei refuzau sa se conformeze guvernarii romane si, spre deosebire de farisei, nu credeau ca au datoria sa II aștepte cu rabdare si supunere pe Mesia al Israelului, care sa vina si sa rastoarne stapanirea romana. tn opinia lor, Dumnezeu ti ajuta doar pe cei ce se ajuta singuri, iar evreii trebuiau sa fie pregatiti sa lupte pentru dobandirea independentei.

La fanatismul lor, asemanator fariseilor, pentru litera legii, zilotii adaugau un plus de spirit nationalist. Invataturile acestei grupari promovau un gen de izbavire mili-tara, rod al stradanilor omului, mai degraba decSt o interventie divina.

(5) *Esenien'd* au fost de asemenea un produs al erei romane. Ei nu sunt mentio-nati tn Noul Testament, dar tn ultimii cincizeci de ani, de la descoperirea Su-lurilor de la Marea Moarta, au beneficiat de multa atentie.

Aceasta grupare a fost de natura reli-gioasa, iar nu politica. Aderentii sai au fost un gen de secta pseudo-spirituala, consi-derand de datoria lor sa se retraga din viata obisnuita a

societatii, practicand o viata monastica si un iudaism de factura mistica.

Puternic patrunchi de spiritul legii si de sentimentul separarii de lume si alipirii totale de Dumnezeu, esenienii au pierdut orice constiinta a misiunii evanghelistice a

Israelului, multumindu-se sa se izoleze definitiv de lume, sa-i ignore problemele și s-o lase sa piara lipsita de orice nadejde.

CONCLUZIE

Scena era pregatita. Eforturile zadar-nice ale omului de a face fata mutatiilor pe plan politic și diverselor credinte religioase s-au soldat cu putine rezultate tangibile. Israel se afla Tntr-un gen de robie spirituals, in realitate mult mai nefasta decat robia politica. Apariția diverselor partide si

miscari de care ne-am ocupat a demonstrat existenta unei dorinte sincere de a gasi o solutie viabila de rezolvare a problemeior cu care se confrunta natiunea Israel. Dar toate pareau sa fi esuat. Orizontul istoriei era cufundat in intuneric. Situatia era cu adevarat disperata.

Pe acest fundal Dumnezeu intervine, Tntrerupand tacerea de patru sute de ani prin vestirea venirii lui Cristos, Slujitoru! credincios al Domnului. și astfel ia sfarsit perioada intertestamentala.